

IZVJEŠĆE SA TERENSKE RADIONICE 9

Prostorno planiranje kao preduvjet cjelovitog razvoja

Održane 21. travnja 2017. u Centru za posjetitelje, Križovec

Uvodna izlaganja: Tom Jones,EGSO,
Ariana Korlaet, Hrvatski zavod za prostorni razvoj
Mirjana Pintar, Zavod za prostorno uređenje Međimurske županije

Voditeljica: Ingrid Gojević, Hrvatski zavod za prostorni razvoj

Izjestitelj: Nikša Božić, Hrvatska sekcija ECOVAST-a

Volonteri: Maja Ciglar i Ines Mučić

Radionica se odvijala u Centru za posjetitelje „Međimurska priroda“ u Križovcu. Sudionike su na početku rada pozdravili načelnik Grada Mursko Središće g. Dražen Srpak te djelatnici Javne ustanove Međimurska priroda.

U uvodnom izlaganju g. **Tom Jones** istaknuo je važnost pristupa prostornom planiranju koji će se afirmativno odnositi prema očuvanju lokalne kulture. Naglasio je problem opadanja snage sela što je problem u većini europskih zemalja. Sela koja žive („living villages“) najbolji su oblik zaštite i garancija napretka ruralnih prostora. U kontekstu prostornog planiranja naglasio je potrebu participacije javnosti prilikom izrade i donošenja prostornih dokumenata.

Ariana Korlaet iz Hrvatskog zavoda za prostorni razvoj u uvodnom je izlaganju dala kratki pregled rada na Strategiji prostornog razvoja RH iz čega je naglasila teme koje imaju utjecaja na ruralne prostore. Tako je naglašeno kako u Hrvatskoj 40% stanovnika živi u naseljima veličine do 2.000 stanovnika, te kako 20% teritorija države zauzimaju „naselja ruralne periferije“ u kojima živi 1,3% stanovništva.

Mirjana Pintar iz Zavoda za prostorno uređenje Međimurske županije dala je pregled prostornog planiranja na području Međimurske županije od uspostave Zavoda u Čakovcu te izazove s kojima se susreću prilikom izrade dokumenata prostornog uređenja za županiju i jedinice lokalne samouprave. Predstavila je i osnovne elemente sustava naselja Međimurske županije te glavne pokazatelje prostornog uređenja.

U nastavku se prešlo na radni dio radionice.

Sudionici su prvo pokušali dati odgovor na pitanje **Zašto prostorno planiranje?** Složili su se da je prostorno planiranje važno jer je prostor kao važan resurs ograničen i potrošiv. Prostorno planiranje treba pomiriti često oprečne zahtjeve zaštite prostora te uskladiti različite oblike korištenja prostora uključivo prostorni razmještaj različitih namjena i potrebe za razvojem infrastrukture. Ukoliko razvoj nije praćen kvalitetnim prostornim planiranjem i gospodarenjem, degradira se vitalna osnovica daljnjeg razvoja - prirodni i antropogeni prostorniresursi.

Kao **dionici prostornog planiranja** nabrojani su:

- lokalna samouprava
- regionalna administracija
- stručne osobe koje izrađuju planove, stručna javnost
- korisnici prostora
- budući investitori
- šira javnost
- udruge civilnog društva
- znanstvene institucije

Istaknuti su **glavni problemi** u domeni prostornog planiranja:

- prenormiranost zakonodavstva,
- neprilagođena metodologija planiranja,
- neprilagođenost zakonskih propisa lokalnim uvjetima,
- česte izmjene zakonske regulative koje rezultiraju čestim formalnim izmjenama planova koje nisu povezane s istinskim temama prostornog planiranja (usklađenja planova sa zakonskom regulativom),
- nedostatak ažuriranih stručnih podloga (pedološke karte, demografske projekcije...),
- transformacija prostora i gubitak vrijednosti krajobraza zbog napuštanja tradicionalnih aktivnosti,
- konflikti u prostoru / neusklađene namjene i sl.,
- konflikti zaštite baštine i potrebe za razvojem,
- zaštita baštine koja se doživljava kao ograničenje razvoja,
- utjecaj politike na donošenje planerskih odluka,
- nedovoljno stručna i agilna javna administracija,
- pitanje donošenja odluka i autoriteta planerske struke,
- sektorski pristup planiranju,
- neuključivanje javnosti u postupak izrade i donošenja planova (kako animirati širu javnost na aktivniju participaciju?),
- „kompromisi struke“

Kao **smjernice (moguća rješenja)** sudionici radionice istaknuli su:

- važnost suradnje među sektorima / stvarni interdisciplinarni pristup planiranju,
- integralno planiranje umjesto sektorskog pristupa,
- potrebu izrade više prostornih analiza / studija mogućnosti / analiza ranjivosti prostora... prije donošenja planerskih odluka,
- prijedlog da se umjesto pojma „zaštita“ koristi pojam „održivost“,

- potrebu da se veća pažnja posveti planiranju prostora koji nisu formalno zaštićeni (za njih je prostorni plan jedini model zaštite postojećih vrijednosti),

Nadalje je naglašena potreba uključivanja više dionika u planerski proces, za što je posebno potrebno poticati aktivniju participaciju javnosti te obrazovati javnost o važnosti prostornog planiranja.

Potrebno je i promovirati važnost planova za zaštitu identiteta prostora.

Spomenuta je i mogućnost korištenja neplanerskih instrumenata kontrole procesa u prostoru (kao što je primjerice oporezivanje).

Istaknuta je važnost osnaživanja demokratskih procesa te potrebu osnaživanja pojma odgovornosti na svim razinama odlučivanja.

Naglašena je i potreba rada na osnaživanju autoriteta planerske struke.

Kao porukedonositeljima odluka sudionici radionice istaknuli su kako je potrebno:

- prilagoditi i međusobno uskladiti zakonsku regulativu,
- osnažiti ulogu stručnih osoba u donošenju odluka,
- osnaživati aktivnu participaciju javnosti (potpora organizacijama civilnog društva),
- uz prostorno planiranje sustavom oporezivanja i naknada spriječiti „trošenje” prostora kao važnog resursa razvoja

Po završetku radionice sudionici su posjetili Uljaru Bister u Domašincu, Siranu Krnjak u Belici tesredište grada Mursko Središće gdje su se kratko zadržali na uređenoj obali Mure.

Sudionici radionice:

Ariana Korlaet, Hrvatski zavod za prostorni razvoj

Darko Bohatka, Zavod za prostorno uređenje Sisačko-moslavačke županije

David Furlan, Furlan consulting

Doroteja Harjač, Prirodoslovno matematički fakultet – Geografski odsjek

Ingrid Gojević, Hrvatski zavod za prostorni razvoj

Irena Devčić, Hrvatske šume d.o.o.

Jelena Grlić Radman, Projekt Perivoj d.o.o.

Josip Ceilinger, LAG Međimurski doli i bregi

Kristina Jajtić, Prirodoslovno matematički fakultet – Geografski odsjek

Marijana Zlodre, APE d.o.o.

Matko Perović, Energetski institut Hrvoje Požar/ projekt "Biogas Action - Promotion of sustainable biogas production in EU"

Mirela Ćordaš, APE d.o.o.

Mirjana Pintar, Zavod za prostorno uređenje Međimurske županije

Mislav Zuanović, Prirodoslovno matematički fakultet – Geografski odsjek

Nikolina Nežić, Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja

Nikša Božić, ECOVAST Hrvatska sekcija

Radovan Mück

Silvija Komes, Prirodoslovno matematički fakultet – Geografski odsjek

Tom Jones, Europski gospodarski i socijalni odbor (UK)

Vesna Koščak Miočić-Stošić, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Vlatka Žunec, APE d.o.o.

Zoran Šardi, Međimurska priroda – Javna ustanova za zaštitu prirode

Izvješće pripremio:

Nikša Božić